

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. IV. Qui autem mortis suae tempori acquiescit, etiam mortis modo,
morbisque mortem inferentibus contentus esse debet. Morbos autem
magnum Dei artificium esse declaratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

disfluere mœrore, conficerentur tristitiâ, tam prope quod sit certa mors: & sic timor futuri mali, dulcedinem omnem præsentis vitæ, saltem aliquot annorum spatio prorsus interturbaret. Iam verò omnes viuimus, omnes nos victuros credimus, nec vllus est qui sibi non multos polliceatur annos: & licet fallamur, falli tamen nos nescimus, aut scire nolumus; lætique vitam, dum datur, trahimus. Maneat id igitur probatum satis, & bonum esse mori, homo cum sis; & bene vitæ tuæ terminos à Deo præfixos; & bene etiam eos abscondi, ne tu rescias. His igitur acquiescendum est, hominem agere in hâc mundi scenâ si vis.

S. IV.

Ostenditur quòd qui mortis suæ tempore acquiescit, etiam mortis modo, morbisque mortem inferentibus debeat contentus esse. Morbos autem magnum esse artificium Dei declaratur.

21. **V**erùm vt clara sint hæc omnia & manifesta, necdum tamen vitæ suæ patrociniū deponit humana pertinacia. Et cum de mortis tempore nihil habet quod opponat, de mortis modo, naturæ aut potius Deo intentat litem. De morbis, inquam, conqueritur homo, quibus miserum hoc corpus variè affligitur, iisque sanè acutissimis. Quàm enim hoc durum est, tormentis tam grauibus, tamque diuturnis pessimè excruciarî? Febrîum modò caloribus æstuarè, modò podagrâ neruorumque aculeis confici, modò capitis doloribus ad insaniam vsque torqueri, modò pectoris, modò stomachi, modò laterum torminibus disseccari? atque hæc mortis instantis sunt prima tantùm vestigia. Quàm ergo ferocem esse necesse est mortem ipsam, cuius tam horrenda sunt præludia?

*Quærela
de morbis.*

22. Itaque vt audio mori nunquam vis. Volo, inquires, quàm maximè; etenim homo sum. An ergo mortis tuæ hora cum aduenerit, sanò, vegetòque cum es corpore, violentâ morte vis perire? an caput gladio auferri, an laqueo collidi fauces, an aquis præfocari, an vulnerebus transfigi cor? Minimè, inquires,

B b b

minimè;

minimè; truculenta nimium sunt isthæc mortis genera: durum est nimis, subito vitam eripi, cum *tota* ut cum Saule loquar, *adhuc anima in me est*. Nescio sanè quò pacto tandem tecum agendum sit, mori vis, sed non subito, non violentè; non etiã paulatim & pedetentim; & tamen mori vis, quis hæc intelligat? Sanè dic quod res est, mori nolle te; & morbos fatuæ tuæ voluntati velandæ tantum te præstruere.

Ostenditur
quod mor-
bi sint pul-
cherrimū
inuentum
Dei ad de-
struenda
nostra cor-
pora pau-
latim.

Age tamen, tu qui morbos impetis, mortis, ut rectè censes, affleas & prodromos: Sed vide quàm abs re. Mori hominem debere censes, hoc est, desinere. Totam verò corporis machinam, subito & non sine vi magnâ prosterni in terram, horridum dicis & truculentum, fateor; ita est. Quàm ergo egregium est naturæ, hoc est, Dei iuentum, ita machinam hanc composuisse, ut compagibus membrorum, ipso usu aut resolutis aut attritis, sensim & sine maximo tandem sensu dissoluatur & evanescat? Hoc sanè morbi præstant; fabricam non præcipitant, sed dissolunt. Neque si vltima ægritudo præceps visa est, illa demolita est domum, suffossa iam dudum erant fundamenta; exesi muri, & sic facile in præcipitium abiit. subito lapsus apparuit, sed lentè cecidit. Sic fit; exeduntur paulatim ipso usu vires corporis, mutuâque sese pugna conficiunt humores illi quibus corpus stat & vivit: edendo, laborando, studendo, aliisque vitæ honestæ exercitiis, multoque magis vitii inhonestæ, atteruntur vires, absumuntur vitales animalesque spiritus, cerebri neruorumque necessarium alimentum: tetrior sanguis puriori iam consumpto sensim sufficitur; interuertitur humorum temperies; sanguis exuperat aut adurit; & sic paulatim destruitur pulcherrima illa machina, deerefcitque eâ lege, qua creuit; destruitur, ut constructa est. Quid hic de morbis conqueri potest homo, cui vel modicè perspectum est quòd homo sit? Dolores, inquis, tam vehementes esse & porro intolerabiles. At sanè non omnes esse eiusmodi est in confesso. tu verò hos quòd sustineas, natura id fert tua, aut fortè quâ naturam oppressisti nimia ingluuies. Hoc iam tamen non disputo; istud ago.

Morbos sa-
pe multos
& vehe-
mentes im-
mittit
Deus, ut

An non tibi iam ostensum est, terminum tibi à Deo præfixum esse, eique factus es te prorsus acquiescere? Id iam peto; si murus aliquis aut ædificium hodie complanandum prorsus sit; & vesper ingruat tum cum adhuc magna stat molis destruendæ pars; quid

quid aget is qui domum penitus illo die deiectam vult; quod suis id conducere rebus censeat? Sanè augenda sunt opera, accersenda plures valentioresque manus, quæ validis ictibus superent structuræ pertinaciam. Rectè. At non vides ita tecum agi? Designata tibi mortis hora est in ianuis; valido tamen es robustoque corpore; nihil admodum in te detriuerit morbi præteriti, segnes operæ, lentæ manus. & tamen destruenda est post duos menses tota fabrica; artificii sic visum Deo. Plures itaque profectò validioresque morbi, corpori tam firmo admouendi sunt, vt rem absoluant. tantam verò vim, sine magno cruciatu, inferri non posse manifestum est: hos tamen perferre necesse est, ne tuo tempore non moriaris. Non tantis exagitantur doloribus invalidi iam, atateque fatiscientes senes, aut passim etiam fœminæ. In his enim, non multum roboris fuit aut firmitatis, in quam morbi, nexum corporis dissoluturi, valide incurrerent: & sic parum in fœminis passim est laborandum, in illis verò senibus iam & exesis, diu per annos plurimos laboratum est; sensim subtracta cæmenta, nerui molles, musculi flaccidi, pertinacia ferè nulla; & sic morbi placidè rem suam agunt, & modestè. At verò, vt te demoliantur virum oppidò fortem & robustum, vi sanè ingenti multisque morbis opus est, vt citò rem conficiant. Vbi verò admouetur magna vis, nil mirum, clamores excitari & tumultus.

25. Cur autem tanto molimine mecum agitur, inquires, cur non molliores adhibentur manus? Non audis? iam dixi: vt tuo profus tempore moriaris. Fateor, leuiori morbo exstingui poteris; at ille vt te conficeret stato die, longè citiùs debuerat incepisse. à decem annis languere debueras prout valido es beneque compacto corpore, vt iam post duos menses, lentè & sine dolore magno, sensuque morereris. An vero tam longa tabes conduxisset rebus tuis? vitam traxisses miser; lenteque dum moreris, nunquam vixisses bene: nec quidquam, aut te aut fortunâ tuâ dignum, potuisses gerere, languido & emarcido corpore: vixisses itaque incommodè, neque adeò morereris admodum commodè. Iam verò vixisti commodè annis pluribus; an hoc tanti non est, vt propterea moriaris paulò incommodiùs? En an non egregium Dei inuentum morbi sunt? vt longam impertiatur valetudinem, nec tamen vltra præfixum tempus viuas, con-

*præfixum
tibi tempore
moriari.*

Et hoc magno sanè beneficio, nempe se diuini commodi præterita vita frueris.

gerit operas, breuique conficit incommodo, quod leuiori quidem, sed longè diuturniori fuerat absoluendum. Non tamen hîc hæreo, vt morbos præclarissimum esse Dei inuentum penitus conficiam: plenius id est demonstrandum.

Morbos
vehementes
immittit
Deus, vt
libenter
exeamus
ex hoc cor-
pore.

26.
Doles tu tuo corpori tam malè, esse vndiq; te vrgeri doloribus, nec vllas à morbis ferias dari. At scin quo consilio tanta incommoda permittat aut immittat Deus: Dicam; sanè vt tanto libentius ex hoc corpore excèdat anima, in quo se præsentiscit haberi tam indignè. Virtus nostra est, volentes mori; abire ex hoc corpore, cum abeundum est, non extrahi inuitos. Atqui vt non inuitus abeas, corpus ipsum quod nimis adamas, molestiam tibi facefcit & negotium. Quis enim adeo iners sit, vilisque animi, vt adibus hospitis per vim velit immorari, à quo excipitur vultu ad omnem toruitatem composito, imo & violentè protruditur domo? At verò id tibi; mortalis, planè persuasum sit, quod præclarissimè monet Seneca, *non domum esse hoc corpus, sed hospitium. Et quidem breue hospitium: quod relinquendum est, vbi te grauem esse hospiti videas.* An verò tam vrbane tecum agitur hâc in domo, vt ei tam præ-ractè adhæreas? *Non videmus*, ait Seneca, *quam multa nos incommoda exagitent, quam malè nobis conueniat hoc corpus? Nunc de ventre, nunc de capite, nunc de pectore ac faucibus querimur, aliàs nerui nos, aliàs pedes vexant; nunc deiectio, nunc distillatio: aliquando superest sanguis, aliquando deest: hinc atque hinc tentamur et expellimur. hoc euenire solet in alieno habitantibus. At nos corpus tam putre sortiti, nihilominus æterna proponimus, et in quantum potest etas humana protendi, tantum spe occupamus.* Ita ille. Sed quod ego magis miror, tam putre corpus adamas: quid facturi, si ne morbis quidem foret obnoxium? expellimur per vim & ab hospitiò detrudimur, & tamen expellenti inhæremus; quid facturi porò, si blandè excipiamur, corporique, velut lecto rosis factò, anima incubet ad delicias? certè mortalitatis nostræ tunc pœniteat, dolebitque homines quòd simus. Quotidie acciduntur vires, corpus emarcescit. *Et tamen inquit sapientissimè D. Gregorius, superba mens nostra, nimiumque affixa corpori, adhuc non vult hoc sponte deserere, quod quotidie perdit inuita.* Quid hâc re fieri potest stultius? sape tandem, ô homo, si homo es, & non animal rationis exors: de serenon grauatim deserentem te. Inurbanum habes hospitem,

Sen epist.
10.

spitem, hospitium incommodum; idque summâ industriâ à Deo sic, & ex arte est compositum, vt tædio tandem victus, sponte tuâ & non inuitus, ex hoc molesto, corpore dicam an ergastulo, liber abeas, alioquin expellendus etiam ingratis. En rursus morborum præclarissimum inuentum.

27. Adde denique, morbos id etiam adferre commodi, quòd dolores vltimos aculeosque, vt sic dicam, mortis retundant, sic vt à moribundo sæpissimè vix percipiantur. Pulchrum enim uero naturæ sese dissoluentis artificium. Quòd si sano vegetoque corpore, plenis vt aiunt sensibus, neruorum conuulsiones, viscerum coarctationes, palpitationes cordis, mortisque tormina, per quæ tandem anima exprimitur, essent sufferenda; sine dubio non parua foret carnificina mors. Fatebatur id morti iam proximus, quam suis ipse manibus consciuerat miser Saul. Ferro incubat, auellitur per vim ex vegeto corpore infelix anima: non patitur exæstuantis doloris vehementiam: *tenent me*, inquit, *angustie*: nec mirum, *et tota anima in me est*. At huic incommodo benè prouidit sapiens Deus. Morbos præmittit, quibus animales vitalesque spiritus exhauriantur paulatim, à quibus est omnis sensuum vigor: hebescit itaque caro, tactus obtunditur, quin & phantasia ipsa, in quâ maximus pœnæ sensus residet, debilitatur, & sæpè etiam prorsus ocluditur; sic vt torpeat, neque vllò sensu moueatur. Cùm autem maximus & præcipuus, neruis, musculis, cæterisque organis, per morbos ereptus est sensus, tum verò cætera morbi peragunt, deijciuntque, quæ reliqua est, corporis machinam; magnâ quidem vi & conuulsione membrorum, sed exiguo sanè sensu morientis.

Per morborum vehementiâ lenitur dolor, qui in mortis articulo sentitur.

28. Non est itaque, quòd mortem ob morbos, mortis prodromos, crimineris. Maximum morbi sunt naturæ dissoluentæ beneficium; cùm ad hoc potissimum inuenti sint. *Primo*, quidem vt moriaris, qui mortalis es, & mori debes. *Secundo*, vt tuo quod tibi præstitutum est tempore moriaris. *Tertio*, vt non inuitus, *Quarto*, etiam vt suauiter. Patere igitur morbos, qui mortalem esse pateris te. Neque rursus caput tibi obtundito, vt moriturus morbi genus eligas; nescis enim quid rationibus tuis conducatur, quid vires tuæ serant, mortisque suo tempore oppetendæ necessitas. Dispiciat hæc, qui omnia & omnibus prospicit; tuum est benè expendenti singula, morbosque viribus tuis commetenti Deo, seridè acquiescere.

Collectio argumentorum.